

บทที่ 5

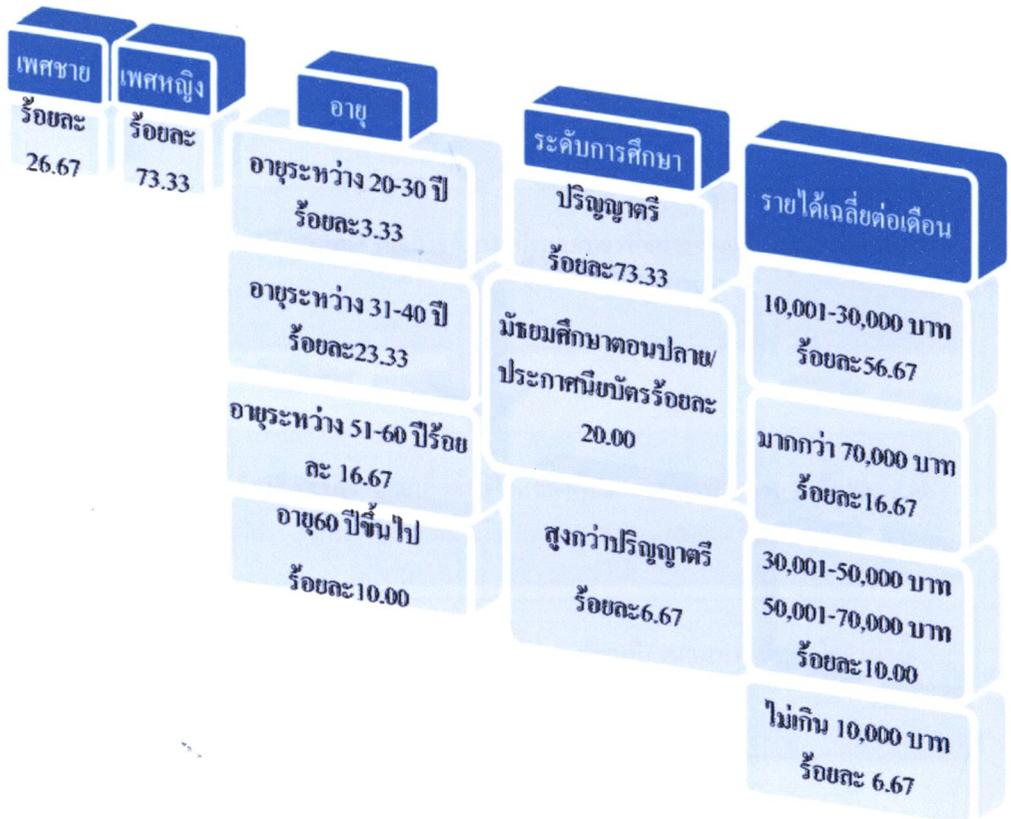
สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องธุรกิจการค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจท้องถิ่น ภายใต้การเตรียมสู่ประชาคมอาเซียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดน ตัวแทนการค้าในเขตอำเภอเชียงของ และผู้บริหารหัวหน้าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน สามารถสรุปผลการศึกษารูฏกิจการค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจท้องถิ่น ภายใต้การเตรียมสู่ประชาคมอาเซียนในมุมมองและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีแนวโน้มด้านการลงทุนและโอกาสด้านการพัฒนาขยายการค้าการลงทุนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ตลอดจนมาตรการของภาครัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับการส่งเสริมการลงทุนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของภาคธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ได้ผลดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำนวน 30 ราย ประกอบไปด้วยข้อมูลของ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากรูปที่ 5.1 พบว่า

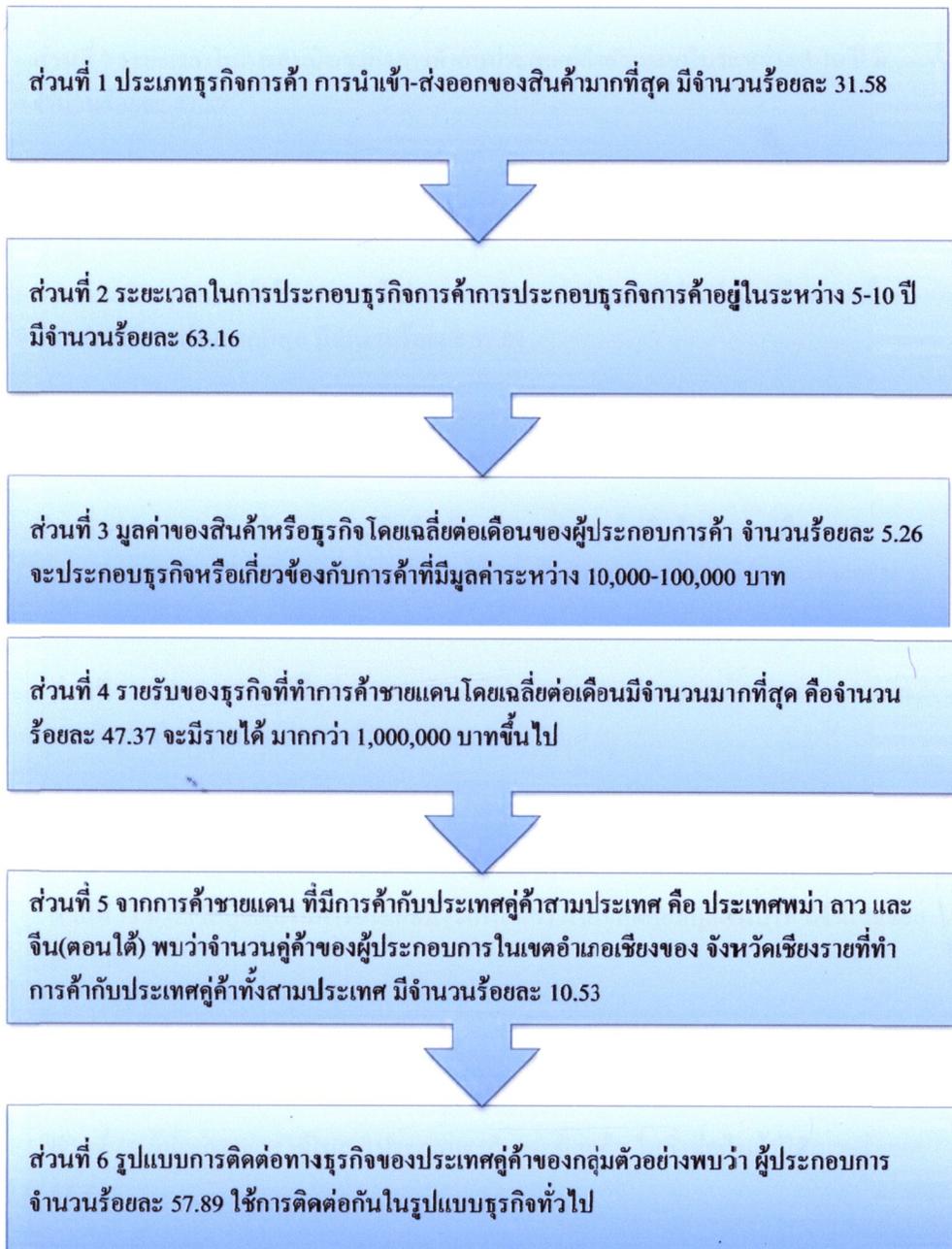

รูปที่ 5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

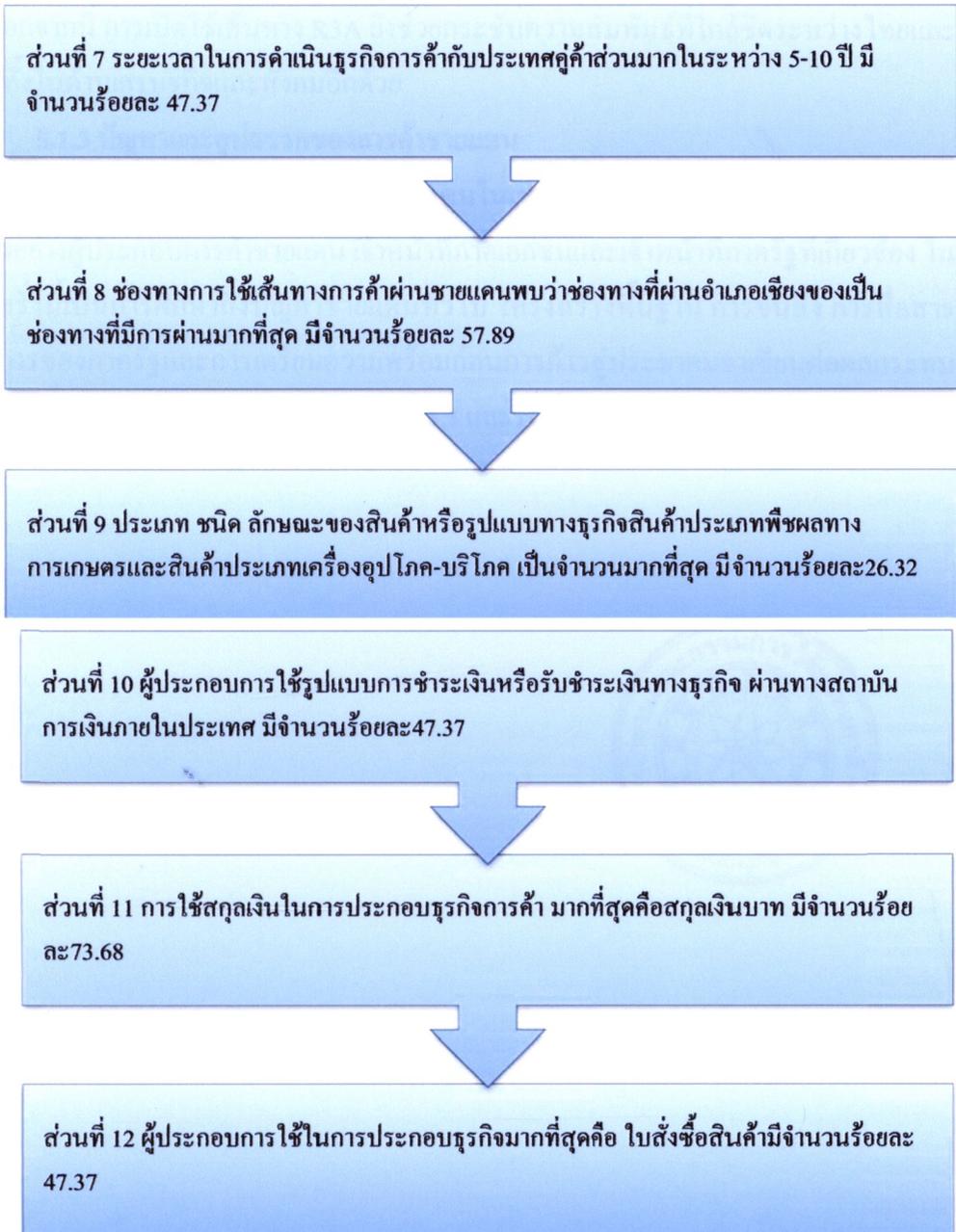
เมื่อพิจารณาข้อมูลของผู้ประกอบการจากรูปแบบการค้าชายแดนแล้วจะพบว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการในเขตอำเภอเชียงของจะมีการดำเนินกิจการที่เป็นระบบและมีแบบแผนทางธุรกิจมากขึ้น มีการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บางส่วนเป็นกลุ่มทุนขนาดใหญ่ โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการค้าชายแดนกลุ่มนี้เป็นนายทุนจากต่างจังหวัด

5.1.2 ลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน

ผลการศึกษาลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการค้าชายแดน แบ่งข้อมูลออกเป็น 12 ส่วนดังแสดงในรูปที่ 5.2 ดังนี้

รูปที่ 5.2 ลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน

รูปที่ 5.2 ลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน (ต่อ)

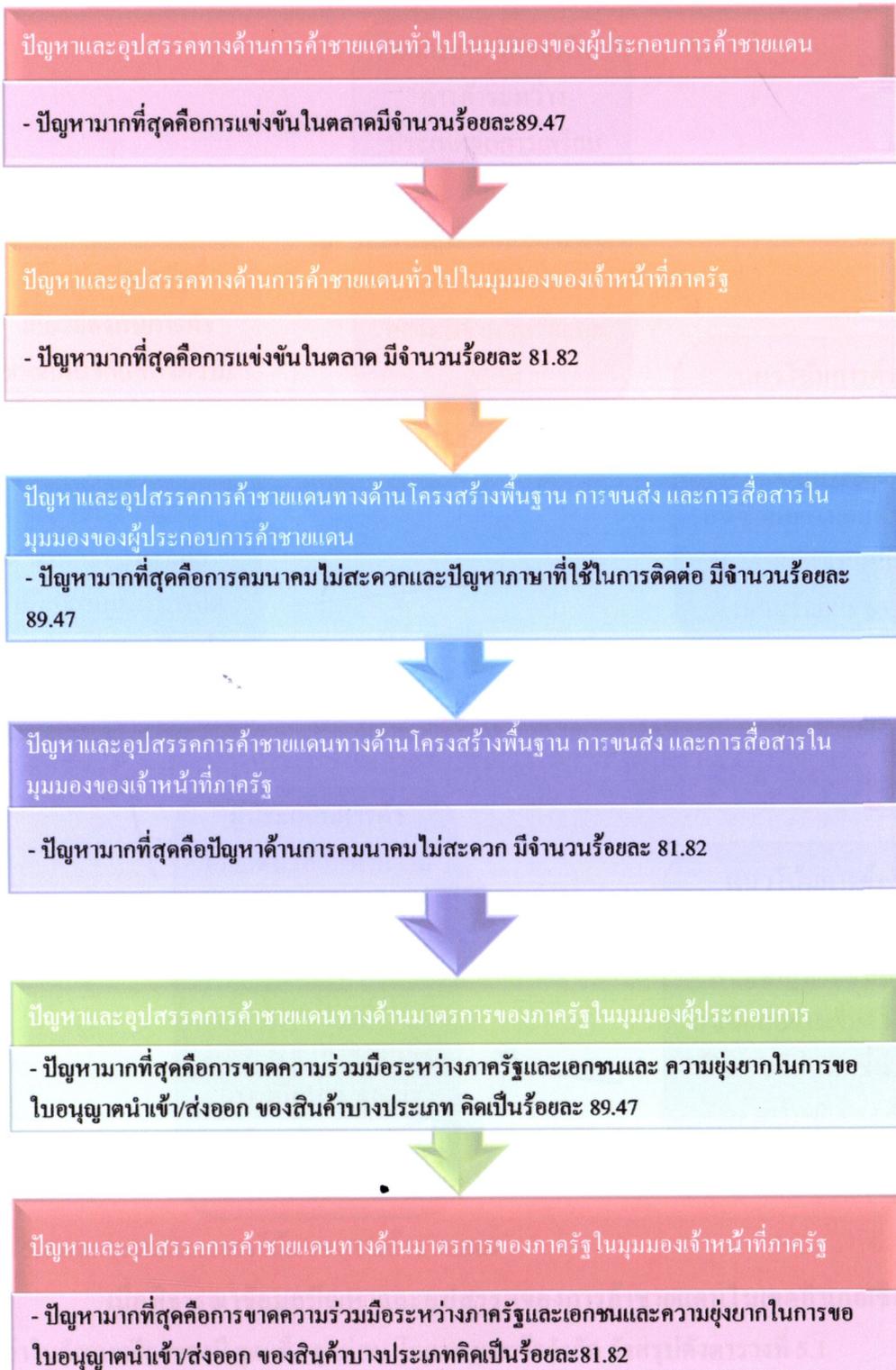
เมื่อพิจารณาสภาพการค้าในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ภายใต้แผนยุทธศาสตร์เมืองชายแดนของประเทศไทย เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเข้าด้วยกันพบว่าบริเวณจุดเชื่อมต่อที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายของไทย และเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้วของ สปป.ลาว ขยายตัวขึ้นมาก อันเป็นผลมาจากการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่จะหลั่งไหลเข้ามา โดยเฉพาะจากนักลงทุนและนักท่องเที่ยว

ต่างชาติ นอกจากนี้ การเปิดใช้เส้นทาง R3A ยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างไทยและ สปป.ลาว ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย

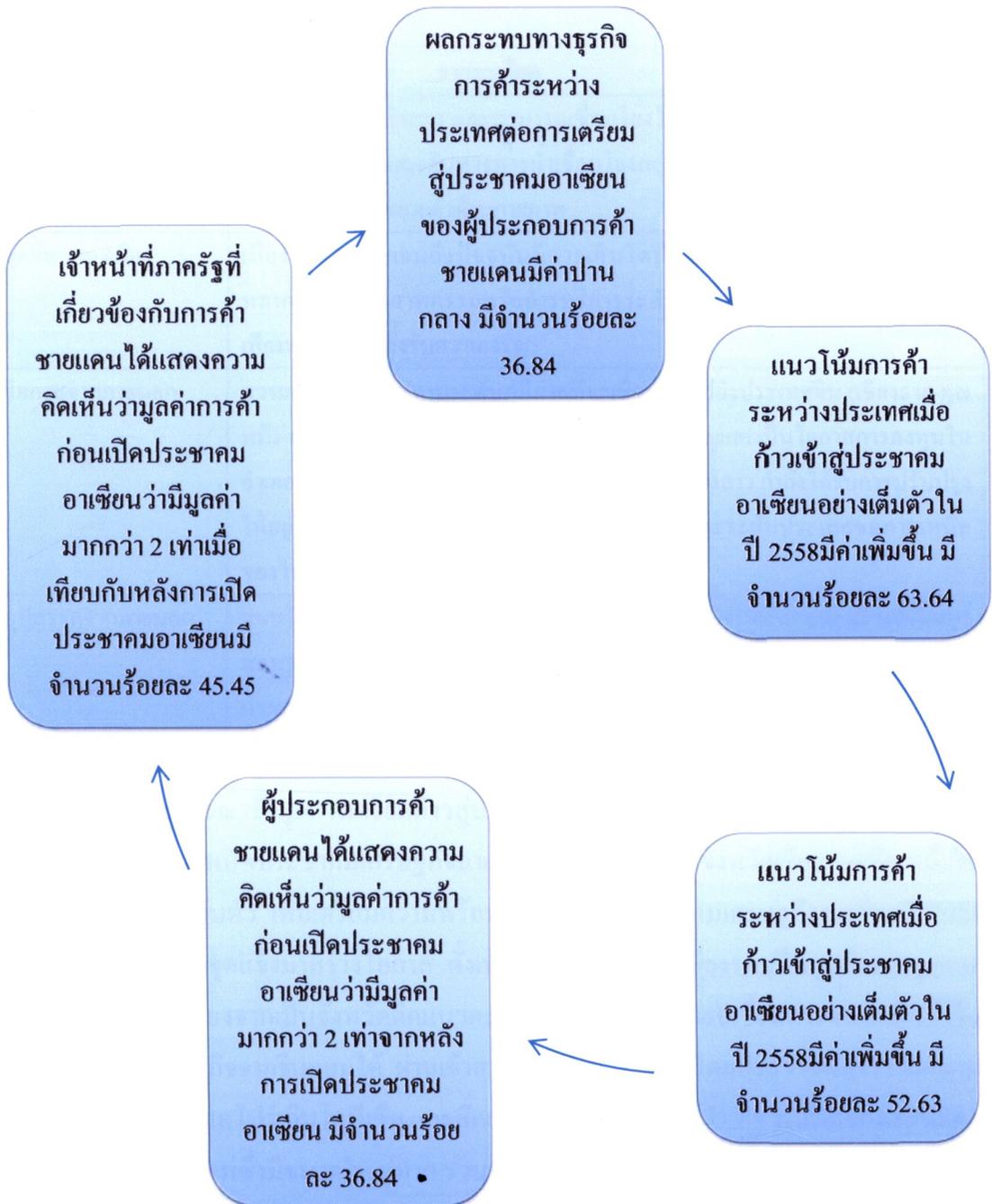
5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน

ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนในเขตอำเภอเชียงของ ผลการศึกษาที่ได้รับ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าชายแดน เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ใน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาชายแดนทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง การสื่อสาร ด้านมาตรการของภาครัฐและการเตรียมความพร้อมก่อนการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนต่อผลกระทบ ทางธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ดังแสดงในรูปที่ 5.3 และรูปที่ 5.4

รูปที่ 5.3 ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน

รูปที่ 5.4 ผลกระทบและแนวโน้มของการค้าชายแดน

เมื่อพิจารณาข้อมูลปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนในเขตอำเภอเชียงของพบว่าในอำเภอเชียงของมี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ดังสรุปดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดในอำเภอเชียงของ

รายละเอียด	
จุดแข็งของเมือง	ประตูการค้าไปยังลาว และสามารถเชื่อมโยงไปจีนโดยผ่านเส้นทางหมายเลข 3 แหล่งท่องเที่ยวและเดินทางทางน้ำเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินในการขยายตัวด้านกายภาพ
จุดอ่อนของเมือง	เมืองมีขนาดเล็กจนถึงปัจจุบันมีการเติบโตน้อย เศรษฐกิจในเมืองไม่มีความหลากหลาย (อุตสาหกรรมหรือการบริการระดับสูงมีน้อย) โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอในการรองรับความเจริญ
โอกาสจากภายนอก	ความสมบูรณ์ของถนนระดับภูมิภาคที่จะเชื่อมต่อไปยังประเทศจีน (เชียงราย-คุนหมิง-หลวงน้ำทา) ซึ่งเป็นจุดด้านการค้าที่มีความสำคัญและเป็นโอกาสการลงทุนในอำเภอเชียงของ โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งอยู่ในลาว กำลังได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น การท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นและระดับประเทศขอภาคเหนือของไทยคาดว่าจะเพิ่มขึ้นและหลากหลาย
อุปสรรคจากภายนอก	ถนนในระดับอนุภาคที่เชื่อมต่อ ไปยูนนาน-เชียงของ ยังไม่ทำการก่อสร้างที่ตั้งของสะพานในอนาคตไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเชียงของ ขาดการสนับสนุนและประสานงานจากจังหวัดและส่วนกลางเท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาข้อมูลการเตรียมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 ประเทศไทยกำลังจะก้าวสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในหลายจังหวัดที่เริ่มขยับตัว เพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปี 2558 โดยนำศักยภาพที่เป็นจุดแข็งมาสร้างโอกาส ดังเป้าหมายให้ จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางจุดแวะพักสินค้าอาเซียน เนื่องจากเป็นจังหวัดติดแนวตะเข็บชายแดนที่สามารถเชื่อมการขนส่งสินค้าในพื้นที่หกเหลี่ยมเศรษฐกิจจากจีนตอนใต้ ผ่านเข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม ผ่านไปยังมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และศักยภาพโลจิสติกส์ทางน้ำ คือ ท่าเรือเชียงแสนและท่าเรือเชียงของแห่งใหม่ซึ่งมีขนาดใหญ่ รวมทั้งถนนสาย R3A ซึ่งสามารถทะลุได้ถึงคุนหมิง มณฑลทางตอนใต้ของจีน มาเป็น โอกาสของ จ.เชียงรายและประเทศไทยในการสร้างรายได้ทางการค้า โดยให้ประเทศเหล่านี้ใช้เป็นจุดแวะพักสินค้าและท่องเที่ยว

การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายในอนาคตอันใกล้นี้ กระทรวงมหาดไทยได้เริ่มกระบวนการเตรียมความพร้อมแล้วในทุกๆระดับ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านกลไกการประสานงานและทำงานร่วมกัน ทั้งหอการค้า และสภาอุตสาหกรรม

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน

ผลจากการศึกษาและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีดังนี้คือ

โอกาสในการขยายการค้าการลงทุน ไปยังประเทศที่สามในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีจำนวนร้อยละ 53.33 แสดงว่าธุรกิจมีโอกาสในการขยายการค้าการลงทุน ไปยังประเทศที่สามอยู่ในระดับมาก

อำนาจซื้อ ทัศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีจำนวนร้อยละ 46.67 แสดงว่าอำนาจซื้อ ทัศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการอยู่ในระดับปานกลาง

ต้นทุนสินค้าในประเทศต่ำกว่าต่างประเทศทำให้มีกำไรสูงขึ้น(ผู้ส่งออก)ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 43.33 แสดงว่าต้นทุนสินค้าในประเทศต่ำกว่าต่างประเทศทำให้มีกำไรสูงขึ้น (ผู้ส่งออก) อยู่ในระดับมาก

รูปที่ 5.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน

ต้นทุนสินค้าในประเทศสูงกว่าต่างประเทศทำให้มีกำไรสูงขึ้น(ผู้นำเข้า)ในเขตอำเภอ เชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 56.67 แสดงว่า ต้นทุนสินค้าในประเทศสูงกว่าต่างประเทศทำให้มีกำไรสูงขึ้น (ผู้นำเข้า) อยู่ในระดับมาก

นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 63.33 แสดงว่านโยบายส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด

การได้รับสิทธิประโยชน์ด้านระบบภาษี (Tax) ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 70.00 แสดงว่าการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านระบบภาษี (Tax) อยู่ในระดับมากที่สุด

การอำนวยความสะดวก ระเบียบ ขั้นตอน ในการผ่านพิธีการศุลกากรในเขตอำเภอ เชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 53.33 แสดงว่าการอำนวยความสะดวก ระเบียบ ขั้นตอน ในการผ่านพิธีการศุลกากรอยู่ในระดับมาก

การลงทุนระหว่างประเทศในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไปมีจำนวนร้อยละ 36.67 แสดงว่าการค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไป นั้น กลุ่มตัวอย่างที่ความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

การคมนาคมในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายสินค้ามีจำนวนร้อยละ 53.33 แสดงว่าการคมนาคมในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกสินค้า (เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน) ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 43.33 แสดงว่าข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกสินค้า (เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน) อยู่ในระดับมาก

สปป.ลาวมีประเพณีที่ดั้งเดิมและภาษาพูดที่คล้ายคลึงกับไทยที่สามารถสื่อสารกัน โดยไม่ใช้ล่ามมีจำนวนร้อยละ 53.33 อยู่ในระดับมาก

ความสะดวกด้านอัตราแลกเปลี่ยน และระบบการชำระเงินในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 60.00 แสดงว่าความสะดวกด้านอัตราแลกเปลี่ยน และระบบการชำระเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5.26

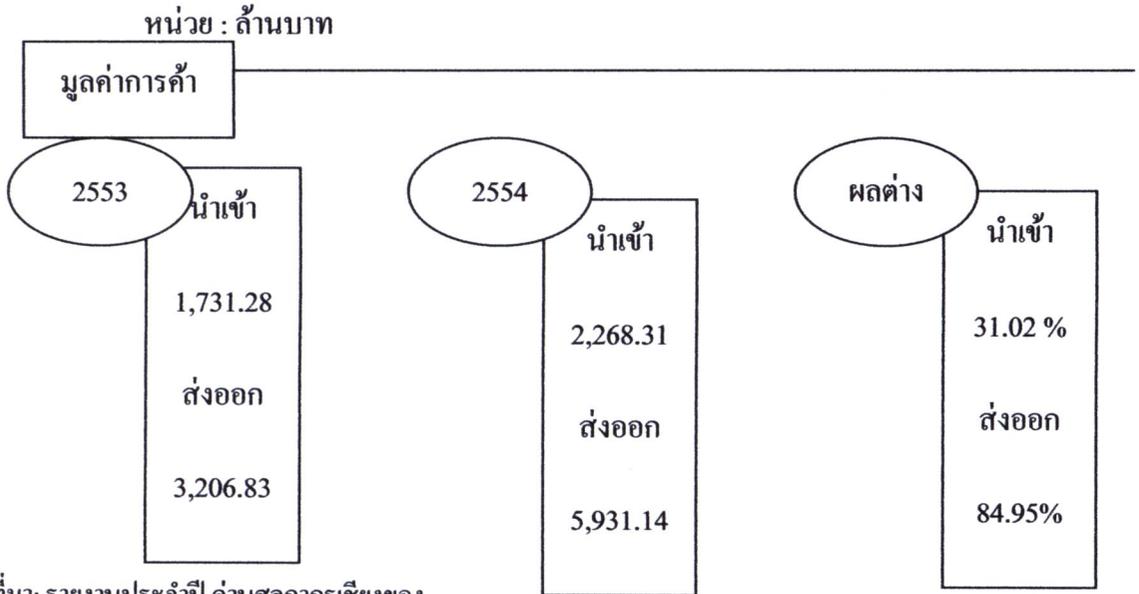
ความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนร้อยละ 53.33 แสดงว่าความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนอยู่ในระดับมาก

สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เหมาะแก่การลงทุนมีจำนวนร้อยละ 60.00 แสดงว่าสปป.ลาวเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เหมาะแก่การลงทุนอยู่ในระดับมาก

รูปที่ 5.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน (ต่อ)

การพัฒนาค่านการค้า

การค้าชายแดนที่เชียงของเป็นการค้ากับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าการค้านำเข้า 2,268.31 ล้านบาท อัตราการขยายตัว 31.02 % และส่งออก 5,931.14 ล้านบาท อัตราการขยายตัว 84.95 % เมื่อเทียบกับปี 2553 ดังรูปที่ 5.6

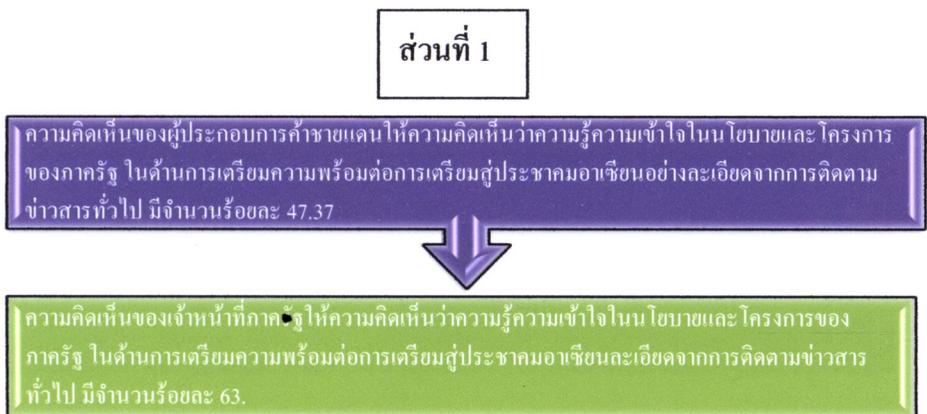

ที่มา: รายงานประจำปี ด้านศุลกากรเชิงของ

รูปที่ 5.6 แสดงมูลค่าการค้านำเข้า-ส่งออก ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

5.1.5 มาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดน ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ผลจากการศึกษาและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอันเนื่องมาจากมาตรการของภาครัฐ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้คือ

รูปที่ 5.7 มาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนในเขต อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 2

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่ามาตรการหรือนโยบายต่างๆของภาครัฐ ส่งผลต่อชายแดนในระดับมาก มีจำนวนร้อยละ 57.89

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่กำกับดูแลค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่ามาตรการหรือ นโยบายต่างๆของภาครัฐ ส่งผลต่อชายแดนในระดับมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 54.55

ส่วนที่ 3

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยรวม มีความรู้ความสามารถและมีอัตรากำลังไม่เพียงพอ ที่จะรองรับการขยายตัวเศรษฐกิจในพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 57.89

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยรวม มีความรู้ความสามารถและมีอัตรากำลังที่เพียงพอ ที่จะรองรับการขยายตัวเศรษฐกิจในพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 63.64

ส่วนที่ 4

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่า การค้าชายแดนในพื้นที่ ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวภายในระยะเวลา 2-3 ปี เพื่อยกระดับการค้าเป็นมาตรฐานสากลของการค้าระหว่างประเทศ มีจำนวนร้อยละ 73.68

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่าการค้าชายแดนในพื้นที่ ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวภายในระยะเวลา 2-3 ปี เพื่อยกระดับการค้าเป็นมาตรฐานสากลของการค้าระหว่างประเทศ เช่นเดียวกัน มีจำนวนร้อยละ 72.73

รูปที่ 5.7 มาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (ต่อ)

5

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่า จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้เป็นที่ไปในทางเดียวกับนโยบายของภาครัฐ มีจำนวนร้อยละ 68.42

6

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าชายแดนให้ความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างเข้มงวดทางด้าน การนำเข้าสินค้า จะส่งผลกระทบต่อระบบการค้าชายแดนและปัจจัยอื่นๆคือ ผลกระทบต่อมูลค่าโดยรวมมีผลกระทบมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 56.67

รูปที่ 5.7 มาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (ต่อ)

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรประเมินโครงการด้านการค้าชายแดนอย่างเหมาะสมตามความเป็นจริง เพื่อรองรับการเตรียมสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 เพื่อป้องกันการลงทุนต่างๆในเขตอำเภอเชียงของมากเกินไปและเกิดการสูญเสียโดยไม่จำเป็น
2. การผลักดันระบบการค้าชายแดนหรือรูปแบบธุรกิจ ให้เข้าสู่ระบบที่เป็นมาตรฐานสากลของการค้าระหว่างประเทศโดยภาครัฐ จะทำให้เกิดความโปร่งใสและมีการตรวจสอบหรือควบคุมได้ง่ายโดยวิธีการทางเอกสารหรือธุรกรรมทางการเงิน เช่นการใช้ระบบชำระเงินแบบหักบัญชี (Account Trade) โดยการใช้การเปิด L/C แทนการใช้เงินสดเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการค้านอกกรอบได้อีกทางหนึ่ง
3. การแทรกซึมของบริษัทขนาดใหญ่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการค้าชายแดนในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีแล้ว ดังนั้นภาครัฐจึงต้องมีการพัฒนาถึงผลประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่เขตการค้าชายแดนอำเภอเชียงของ
4. ควรเพิ่มความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับท้องถิ่นของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งให้อำนาจในการตัดสินใจให้มากขึ้น ในเรื่องของการค้าชายแดนโดยทั่วไปและการป้องกันปราบปรามสินค้าลักลอบนำเข้า ทั้งนี้จะต้องมีการแยกหรือพิจารณาแก้ไขปัญหาด้านอื่น ๆ ออกจากเรื่องของการค้าชายแดน เช่น ปัญหาด้านการเมือง ปัญหาในส่วนของความมั่นคง

5. การนำสิทธิประโยชน์จากมาตรการของภาครัฐ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับการค้าชายแดน เช่น การจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงพักสินค้าในเขตอำเภอเชียงของเพื่อรองรับการขยายตัวการค้าเมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียนและการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงรวมถึงการใช้เส้นทาง R3A ระหว่างประเทศ เพื่อความสะดวกในการดำเนินธุรกิจและการทำงานของเจ้าหน้าที่ การจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรเพื่อสนับสนุนการค้าและการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอเชียงของ

5.3 ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาทำการวิจัยของผู้วิจัยนี้ จะใช้การศึกษาที่มีตัวชี้วัดแบบใช้การสืบค้นทางตรง (Direct Approach) โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเป็นวิธีการสำรวจโดยตรงจากผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวและการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ของการศึกษา เพื่อให้ได้รายละเอียดและโครงสร้างของข้อมูลที่ชัดเจน แต่การศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดของการให้ข้อมูลและความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งเวลาและกำลังคนที่ใช้ในการศึกษา ดังนั้นเพื่อความชัดเจนของข้อมูลที่จะได้รับในการศึกษาวิจัยสำหรับผู้สนใจที่จะทำการศึกษาในลักษณะนี้ อาจจะใช้วิธีการวัดแบบการสืบค้นทางอ้อม (Indirect Approach) ที่เป็นการวัดที่จะเป็นผลในภาพรวมควบคู่ไปด้วย โดยการใช้ตัวชี้วัดมาเปรียบเทียบไปด้วย เช่น ปริมาณเงินในตลาด (เนื่องจากการค้าชายแดนระดับท้องถิ่นนิยมใช้เงินสด) หรือการวัดหลายมิติโดยการสร้างแบบจำลองโดยใช้ตัวแปรที่เป็นสาเหตุและดัชนีชี้วัดหลายตัว ฯลฯ และผู้ที่ทำการศึกษาคควรให้ความสำคัญกับเครือข่ายของความสัมพันธ์ในเชิงพฤติกรรมของความสัมพันธ์ในลักษณะต่างตอบแทน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และความไว้วางใจซึ่งกันและกันของกลุ่มข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษา แนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนที่จะมีการขยายตัวเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด